

VÁCLAV MENČÍK

Václav Menčík

Narodil se 22. 11. 1926 v Brně.

Už v kvartě olomoucké realky se pod vedením citlivého pedagoga prof. A. Kučery seznamoval s moderním francouzským uměním.

Miloval zátiší J. Navrátila, obdivoval Vincenta van Gogha, T. Lautreca, Cézana, Braquea a Picassa.

jsou znaky tohoto spontánního malířského projevu. Byl žákem Emila Filly, jednoho z největších českých kubistických malířů meziválečné avantgardy třicátých let u kterého studoval na VŠUP a po absolutoriu v r. 1951 se stal i posledním Fillovým asistentem až do jeho smrti roku 1953. Fillova škola je dodnes patrná v jeho obrazech v tom dobrém smyslu. Není to žádný plagiát, ale samostatná malířská tvorba, která čerpala z českého kubismu od jeho zrodu až po pozdní čtyřicátá léta minulého století. Pedagogická činnost Václava Menčíka pokračovala na VŠUP kde byl v roce 1968 jmenován docentem a v roce 1983 profesorem.

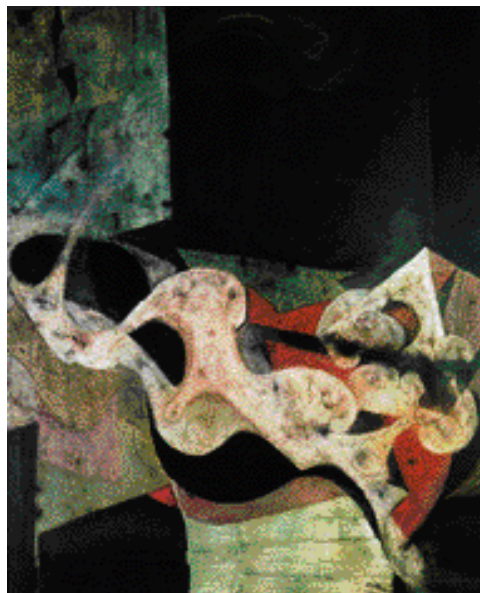
Vraťme se ale zpět do padesátých let minulého století do umělcova mládí a počátku samostatných výtvarných aktivit. Byl zakládajícím členem skupiny TRASA 54 se kterou se zúčastnil všech výstav pořádaných v letech 1957–64. Koncem padesátých let se zajímal o italský neorealismus, ale již počátkem šedesátých let se opět vrací ke svému kubismu. Zdůrazňuje ke svému, protože ten „jeho kubismus“ je pokusem, a to zdařilým pokusem o nový způsob ztvárnění lidské postavy, a nejen to, ale i lidské mysli a jejího duševního rozměru. Portrét nebo hlava nebo tvář kterou maluje Menčík se nám jeví jako výsledek ztvárnění hned několika stavů, které následují po sobě např.: Dvojitá tvář, Tvář s dvojitým pohledem. Umělec vnáší do portrétu i figury charakteristický stav jako rozměr důležitý pro lidskou existenci. Tato, možno říci, nová forma figurace je východiskem v době, kdy celosvětové umění směřovalo k expresi a abstrakci, která hrozila tím, že ji ovládne dekorativní funkce. Z českých malířů si Menčík nejvíce cení Karla Purkyně, z evropských Rembrandta, které velmi pečlivě studoval (odtud pochází i temnější tonelatura zejména starších obrazů) a z malířů 20. stol. Francise Bacona se kterým má společná některá východiska umělecké práce. Menčík není malířem idyl, ale utrpení, bolesti a tíhy lidství. To lze vidět na obraze IKTUS, který vznikl na podkladě velké bolesti umělce. Je to vážné malování a ne hledání nějaké formy za každou cenu vycházející ze vzpomínek a poukazující na tragické chvíle lidského života, ale i tak zůstává jeho výtvarný projev krásnou malbou. Velká řada jeho obrazů vznikla na podkladě starých studií z šedesátých let a byla realizována teprve v letech devadesátých.

MELANCHOLIE, OLEJ NA PLÁTNĚ, 2003, 130 x 89 cm

Od roku 1995 je Václav Menčík členem skupiny TOLERANCE 95, která sdružuje deset současných výtvarných umělců. Mnohem více se o životě a umělecké tvorbě, jejich východiscích a cílech dozvíte z připravované monografie Václava Menčíka, která by měla spatřit světlo světa na podzim 2004. Tady se budeme moci začít do autentických vzpomínek Menčíka na doby dávno minulé o jeho vztahu k milovanému učiteli E. Fillovi a jeho osudu v poslední fázi jeho života a jak to v tom českém umění od čtyřicátých let minulého století až po dnešek bylo. Zajímavostí je, že text k této publikaci připravuje sám Menčík.

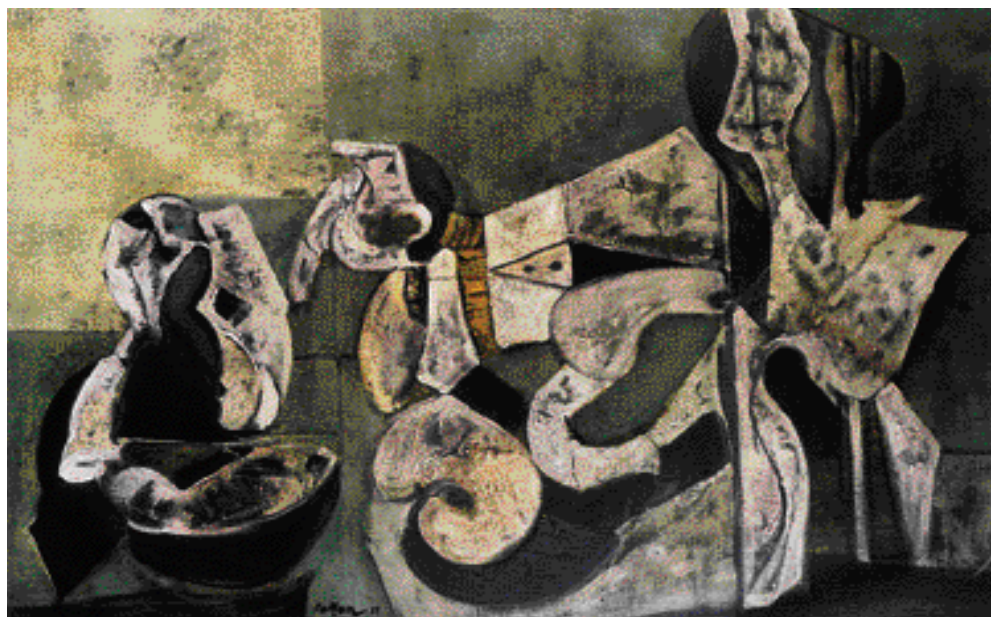
Jiří Karbaš, uměl. historik

MILENCI A VÁLKA, OLEJ NA PLÁTNĚ, 2003, 194 x 148 cm

Tak jak můžeme sledovat malířskou tvorbu Václava Menčíka (1926 Brno) z jeho samostatných i kolektivních výstav (celkem 136) ukazuje jeho malba směřování k velké, obrazové až barokní kompozici celku a k zesílení významových a obsahových zřetelů. Maluje stav lidské mysli ať je to cyklus hlav a tváří v malých formátech nebo stav lidské existence v rozměrných figurálních kompozicích. Figura, portrét-tvář a figurální kompozice jsou alfa-omegou jeho umělecké práce, která je od šedesátých let minulého století založena až po třináctiletém hledání na joginských vibracích pro které našel výtvarný výraz v strukturálně vystupňované ploše malby i když se jogou začínal zabývat již v polovině čtyřicátých let minulého století. Haptické působení barevné hmoty v plasticko-lineárních rytmech je charakteristické pro jeho malířské dílo. Kosmologie a věčně plynoucí tok energie z našich bytostí propojený s energií kosmu a věčnosti je pak stálým zdrojem malířovy inspirace vycházející z jeho joginského přesvědčení a pohledu na svět.

Než nejen to, ale i hluboké poučení o výtvarném umění 20. stol. a to jak v českém tak světovém je dalším inspiračním zdrojem pevně zakotveným v této malbě. Kdysi jako mladík řekl, že kubismus bude jeho osudem. Dnes mu dáváme za pravdu. Je vlastně takovým posledním českým kubistickým malířem. Tvarosloví kubismu je u něj ale natolik osobní, že nelze mluvit pouze o nějakém přejímání tohoto stylu, ale o znovunalezení nové formy tohoto malířského výtvarného výrazu. A z těchto důvodů můžeme klidně říci, že Menčík patří mezi nejpůvodnější současné tvůrce. Tragická naléhavost, emoce, instinkt a eruptivnost spolu s hudebností a rytmem

TŘI ŽENY NA PAVLAČI, OLEJ NA PLÁTNĚ, 2001, 89 x 138 cm